

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان:

نحوه توزیع کمکهای خارجی در کشورهای در حال توسعه دریافت کننده کمک

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر زهرا افشاری

استاد مشاور: جناب آقای دکتر جواد پورمقیم

دانشجو: شیوا معنوی پرست

چکیده:

در این پایان نامه به بررسی چگونگی توزیع کمکهای توسعه‌ای (ODS) به کشورهای در حال توسعه میپردازیم. فرضیه‌های که مطرح میشود این است که آیا اعطای کمکهای توسعه‌ای سازمانهای دوجانبه و چند جانبه متأثر از عوامل سیاسی بوده است؟ یا این که کمکهای اقتصادی بوده است. آیا عوامل توسعه‌ای برای از بین بردن فقر و . . . کمتر مطرح بوده است؟ برای این منظور از شاخص سوت استفاده شده است. شاخص سوت، شاخص شبیه به ضریب جینی است با این تفاوت که مقدار این شاخص بین +1 و -1 در نوسان است. بر اساس این شاخص

توزیع ODA و GDP متناسب است. اگر $S = 0$

زمانی است که تمام کمکها به دریافت کنندگان با بیشترین درآمد هدایت شود $S = 1$

زمانی است که تمام کمکها به دریافت کنندگان با کمترین درآمد هدایت شود $S = -1$

نتایج به دست آمده نشان میدهد که در بین کشورهای اعطا کننده کمکها، پرتغال بیشترین گرایش را به توزیع کمکها در بین کشورهای کم درآمدتر داشته و شاخص سوت محاسباتی پرتغال ۰/۹- برآورد

شده است، این در حالی است که یکی از عمده‌ترین اعطا کننده کمکها، امریکا، دارای شاخص ۰/۳۵- میباشد. به عبارت دیگر اگرچه مقدار عددی شاخص سوت دو کشور پرتغال و آمریکا هر دو منفی است و لیکن میزان هم کمکی که از این دو کشور ره هر یک از مناطق اختصاص یافته متفاوت میباشد. چرا که به عنوان مثال ۹۹٪ کمکهای پرتغال به کم درآمدترین مناطق (آفریقای جنوبی) اختصاص یافته پس سهم کمکهای آمریکا به این مناطق تنها ۴۲٪ میباشد، بنابراین میتوان نتیجه گرفت در کمکهای پرتغال عوامل توسعه‌های سیاسی بوده است. همچنین از آنجا که مقدار شاخص به دست آمده برای کمکهای چند جانبه ۰/۷۱- و برای کمکهای دوجانبه ۰/۶۳- برآورد شده است، لذا این امر بدین معناست که توزیع کمکها به شکل چندجانبه گرایش بیشتری به طرف کشورهای کم درآمد، در حالی که کمکهای دوجانبه تحت تاثیر بیشتری از عوامل سیاسی یا شروط بازرگانی میباشد.

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل اول - کلیات

مقدمه

۱- نقش منابع خارجی در فرآیند توسعه اقتصادی

۱-۱ طرفداران کمکهای خارجی

۱-۲ مخالفین کمکهای خارجی

۲- انواع منابع خارجی

۲-۱ کمکها یا هدایای رسمی

۲-۲ وامهای توسعه‌های رسمی

۲-۳ وامهای تجاری

۲-۴ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

۲-۵ سرمایه‌گذاری غیر مستقیم (پرتفلیو)

۲-۶ اوراق قرضه

۳- کمکهای خارجی

۳-۱ امواع کمکهای خارجی

۳-۱-۱ کمک خارجی مشروط

۳-۱-۲ کمک خارجی باز (غیر مشروط)

۳-۲ نهادها و ابزارهای اعطا کننده کمکها

ضمیمه فصل یک

فهرست منابع

فصل دوم - بررسی سابقه تاریخی توزیع منابع خارجی در سطح جهانی:

۱- نگاهی به سابقه تاریخی و چگونگی توزیع منابع خارجی در سطح جهانی

۲- عوامل موثر بر انتقال منابع به جهان سوم در طی دو دهه اخیر

۲-۱ اولین شوک نفتی

۲-۲ دومین شوک نفتی

۲-۳ مرحله اول، به هم ریختگی ناشی از بحران دیون ۱۹۸۹ - ۱۹۸۲

۲-۴ برنامه بیکر

۲-۵ نقش بازارهای ثانویه در کاهش بدهیهای کشورهای در حال توسعه

۲-۶ بخشودگی دیون و برنامه‌ریزی

۲-۷ کلوپ پاریس و اجلاس اقتصادی سال ۱۹۸۸ در تورنتو

۳- چرا کشورهای در حال توسعه مبادرت به استقراض خارجی نمودند

۳-۱ شکاف پسانداز

۳-۲ شکاف ارز خارجی

۳-۳ بازده نهایی سرمایه

۴- عوامل موفقیت در استفاده از سرمایه خارجی

۵- تصویر روند دیون در کشورهای در حال توسعه

فهرست منابع

فصل سوم - بررسی دلایل تئوریک تحرک سرمایه:

۱- تحرک سرمایه

۲- انگیزه‌های توزیع منابع خارجی در سطح جهان

۲-۱ انگیزه‌های سیاسی

۲-۲ ظرفیت جذب

۲-۳ انگیزه‌های اقتصادی: مدل شکاف دوگانه

۲-۴ عوامل تاریخی

۲-۵ حفظ و گسترش بخش خصوصی

۲-۶ ضابطه کارایی

۳- مروری بر تحقیقات تجربی در مورد توزیع کمکها در سطح جهان

فهرست منابع

فصل چهارم - بررسی توزیع کمکهای خارجی در کشورهای در حال توسعه با استفاده از شاخص

سوت:

مقدمه

۱- روش تحقیق

۲- بررسی شاخص سوت

۳- نحوه توزیع کمکها با استفاده از شاخص سوت

۳-۱ تعریف متغیرها

۳-۲ توزیع کمکها با استفاده از شاخص سوت

۳-۲-۱ نحوه توزیع کمکهای آمریکا

۳-۲-۲ نحوه توزیع کمکهای ژاپن

۳-۲-۳ نحوه توزیع کمکهای آلمان

۳-۲-۴ نحوه توزیع کمکهای فرانسه

۳-۲-۵ نحوه توزیع کمکهای انگلستان

۳-۲-۶ نحوه توزیع کمکهای سوئیس

۳-۲-۷ نحوه توزیع کمکهای پرتغال

۳-۲-۸ نحوه توزیع کمکهای نیوزلند

۳-۲-۹ نحوه توزیع کمکها از طریق آژانسهای چند جانبه

۳-۲-۱۰ نحوه توزیع کمکها به شکل دو جانبه

۳-۳ بررسی نتایج به دست آمده با استفاده از شاخص سوت

۴- مقایسه در روند توزیع منابع خارجی در طی دهه گذشته

۵- نتایج و پیشنهادات

فهرست منابع